

حُدُ عَقِيدَتِكَ
مِنَ الْكِتَابِ وَ السُّنَّةِ
بيروباوهرين خو وهر بگره
ژ قورئان و سوننه تي

نقّيسين: الشيخ محمد جميل زينو
وهركيّران زاناييّهيژا : ملا محمد كوئلي

خُذْ عَقِيدَتَكَ مِنَ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ

بيروباوهرين خؤ وهربگره
ژ قورئان و سوننه تي

نقيسين:

الشيخ محمد بن جميل زينو

وهرگيپران زانايي هيژا:

مه لا محمد كوڤلي

نقیسین: الشیخ محمد بن جمیل زینو

وہرگیپران: زانایہ ہیژا: مہلا محمد کوفلی

دیزایننا ناۓہ روکئ و بہرگی: سایتئ مزگہفت

ژ بہرہہمپن: سایتئ مزگہفت www.mzgaft.com

پرازیبوون ل سهر چاپکرننا قئی پهرتووکی
سهرپهرشتکارییا پهرتووکان و قورثانی ل ریاض
و پشکا وهزارهتا میدیا یا کوپیکرنئی ل مهککهها پیروز
خودی جزایی خیری بدته نفیسهرئی پهرتووکی
(محمد جمیل زینو) - آمین -

م.م.ک

ئهف بهرهه مه هاتیه بهرهه فکرن ژلایی کومه کا قوتابیین ماموستای فه
© مافی چاپئی نهیی پاراستیه و بوهر موسلمانه کی ههیه کوپی بکهت

پيشه کييا نقيسه رى

إن الحمد لله نحمده و نستعينه و نستغفره، و نعوذ بالله من شرور أنفسنا، و من سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، و من يضلل فلا هادي له. و أشهد أن لا إله إلا الله و حده لا شريك له، و أشهد أن محمداً عبده و رسوله، أما بعد:

ئه ٲه چهنء ٲرسياره کين گرنگن ء بيروباوه ريئ (العقيدة) ءا ئه ز ءئ به رسفا وان ءهم ءگهل گوتنا به لگه يان ژ قورئانئ و فهرمووءه يان ءاكو خوانءه فان يئ ئارام بيت كو به سف يا ءروسته؛ ژ بهر كو هنءيكه بيروباوه ريا ته وحيءئ يه بنياته بو گه شبينيا مرؤقى ل ءونيايئ و ل ئاخره ئئ ژئ ءا....

ئه ز ءوعا ژخوءئ ءكم كو مفاى بئئ ٲه رءوكئ بگه هيئيته موسلمانان... و خودئ ته عالا بوخو حساب بكه تن.

محمد بن جميل زينو

۱- حەقىقەتتە ئۆزىڭنى تەعالا ل سەر بەنيان (عەبدان)

پرسىيارا ۱: بوچى خودى تەعالا ئەم ئافراندىنە (چىكرىنە)؟

بەرسىف: خودى ئەم يىن ئافراندىن (چىكرىن) دا پەرسىنا وى ب تىنى بىكەين و چ ھەقال و شرىكان بۆ چىنەكەين.

و بەلگە ل سەر قى چەندى گۆتتا خودايى مەزنە: ﴿وَمَا خَلَقْتُ

الْحَيْنَ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ ﴿٥٦﴾ ومن ئەجنە و مرؤف نە ئافراندىنە

ويىغەمبەر بۆ وان نەھنارتىنە ئەگەر ژ بەر ئارمانجەكا مەزن

نەبىت، كو ئەو پەرسىنا من ب تىنى بىكەن [سورة الذاريات: ٥٦].

و ھەر ۋەسا گۆتتا يىغەمبەرى يە ﷺ: ((... حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ

يَعْبُدُوهُ، وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا)) (١) ئانكو: ماف و حەقى خودى ل

سەر عەبدان ئەو ھەكۆ عەبدىنا وى بىكەن و چ شرىكان بۆ چىنەكەن.

(١) [متفق عليه].

پرسیارا ۲: په رستن (عیبادهت) چیه؟

به رسف: په رستن (عیبادهت): ناڅه کې کومڅه کریه بؤ هه رتشته کې خودی ته علا چه زړی بکه تن ژگوتن و کریاران، وه کی دوعا و نڅیژ و څه کوشتنا گیانه وهری و ژبلی وان ژی.... خودایی مه زن دبیژیت:

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ (۱۱۳) تو - څه ی موحه ممه د- بیژه څان بوتپه ریسان: هندی نڅیژا من وقوربانې منه ب تنی بؤ خودینه، نه بؤ صه نه م و مری و څه جنانه، ونه بؤ که س ژ وانه بیڼ هویڼ ژبلی خودی قوربانان بؤ ددهن، وژینا من ومرنا من بؤ خودی یه خودایی هه می چی کرییان ﴿سورة الأنعام: ۱۶۲﴾. (نُسُکي: سه برینا من بؤ گیانه وهران).

و پیغه مبه ر ﷺ دبیژیت: خودی ته علا دبیژیت: ((... وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افترَضْتُ عَلَيْهِ...))^(۱)

((... وعه بدی من ب تشته کی نیزیک من نابیت یی خوشتقی تر بیت لَنكَ مِنْ وَهْكَ وَحَيٍّ يَا مِنْ لَ سَهْرٍ وَحَيٍّ فَهَرَزْ كَرِي...))

(۱) [حدیث قدسی رواه البخاری].

پرسیارا ۳: دئی چهوا خودی پهریسین؟

به‌رسف: دئی خودی پهریسین وه‌کی خودی و پیغه‌مبه‌ری عَلَيْهِ السَّلَامُ
فرمان ل مه کری، خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ﴾ (۳۳) ئه‌ی ئه‌وین باوه‌ری ب
خودی ئینای ودویکه‌فتنا پیغه‌مبه‌ری وی کری هوین گوهدارییا
خودی وگوهدارییا پیغه‌مبه‌ری د ئه‌مر وفه‌رمانین وان دا بکه‌ن،
وهوین خیرا کریارین خو ب کوفری وگونه‌هی پویچ نه‌که‌ن ﴿[سورة
محمد: ۳۳].

و پیغه‌مبه‌ر عَلَيْهِ السَّلَامُ دبیزیت: ((من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو
رَدٌّ)) ^(۱) ئانکو: (هه‌رکه‌سه‌کی کار و کریاره‌کی بکه‌ت فرمانا مه‌پی
نه‌هات بیت ئه‌و کار دئی بو وی هیته زفراندن و ژئی ناهیتته قه‌بویل
کرن).

(۱) [رواه مسلم].

پرسیارا ۴: ئهري ئهم په رستنا خودی دکهين ژ ترسا سزادانی
و ته ما عیا خه لاتکرنی؟

به رسف: به لی ئهم په رستنا خودی دکهين ب ترس و قیان،
خودایی مه زن دسالوخته تی خودان باوه راندا دبيژیت: ﴿يَدْعُونَ
رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا﴾ - ب شه قی رادبن نقيژان بو خودایی خو دکهين،
ژ ترسین عه زابی دا و ژ بهر ب دهستقه ئینانا خیری ئه و دوعایان
ژ خودایی خو دکهين. [سورة السجدة: ۱۶].

و پیغه مبه ر عليه السلام دبيژیت: ((أَسْأَلُ اللَّهَ الْجَنَّةَ، وَأَعُوذُ بِهِ مِنَ النَّارِ))^(۱)
ئانکو: (ئەز داخوازا به حشتی دکهين ژ خودی، و خو ب خودی
دپاریزم ژ جههنه می).

(۱) [صحیح رواه أبو داود].

پرسیارا ۵: ئه‌ری قه‌نجی (الإحسان) دپه‌رستنن دا چیه؟

به‌رسف: قه‌نجی ئه‌وه کو هه‌ست ب مراقبه‌تا خودی بکه‌ی دپه‌رستنن دا. خودایی مه‌زن دبیژیت:

﴿الَّذِي يَرَبُّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقْلُبُكَ فِي السَّجْدِ ﴿٢١٩﴾ وَتَهُوهُ يَوْمَ تَدْبُرُ الْبُيُوتَ﴾

دهمى تول نيقا شه‌ئى ب تنى رادببیه نقيژى، وئهو خوچه‌ماندنا ته دبينت دهمى تو د گهل نقيژکه‌ران رادبى ودروينى ودچبیه سوجدی ﴿سورة الشعراء: ٢١٨ - ٢١٩﴾.

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیژیت: ((الإحسان أن تعبد الله كأنك تراه، فإن لم تكن تراه فإنه يراك))^(١). ئانکو: (قه‌نجی ئه‌وه تو په‌رستننا خودی بکه‌ی هه‌روه‌کی تو خودی دبینی، ئه‌گه‌ر تو خودی نه‌بینی بزانه ئه‌وه ته دبینیت).

(١) [رواه مسلم]

۲- جوړین ته وحیدین و مفايین ون.

پرسيارا ۶: بۆچی خودی پیغه مبهه هنارتینه؟

بهرسقا: خودی ته عالا پیغه مبهه هنارتینه داكو بانگه وازی بۆ په رستنا خودی بکه، و خو ژ شرکی بدهنه پاش، خودایی مه زن دبیزیت: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ﴾ و ب راستی د ناڅ هه ر ملله ته کي بوری دا مه پیغه مبهه هه هنارتبوو دا فرمانی ب په رستنا خودی وگوه داریا وی ل وان بکه ت ووان ژ په رستنا شهیتانی و صه نه م و مریبان بده ته پاش، قیجا ژ وان هه بوو یی خودی بهری وی دایه هیدایه تی، ووی دویکه فتنا پیغه مبهه ران کری، و ژ وان هه بوو یی پکدار یی کو دویکه فتنا سه ردا چوونی کری، قیجا هیژای ریبه رزه بوونی بووی، و خودی بهری وی نه دایه ریکی. قیجا هوین ل ئه ردی بگه ریین، و ب چائی خو سه حکه نی کانی دویمه هییا شان دره و پیکه ران چاوا بوویه، و چ تیچوون ب سه ر وان دا هاتییه، دا هوین و جه کي بۆ خو ژ یی بگرن؟ ﴿[سورة النحل: ۳۶].

و ههروهسا پيغه مبهەر ﷺ د بيژيت: ((... و الأنبياء إخوة... و دينهم واحد...))^(۱) ئانكو: (...هنديكه پيغه مبهرن برانه... و ديني وان ئيكه...)

پرسيارا ۷: ئهري ته وحيدا خوداينيئي (توحيد الربوبية) چيه؟

به رسف: ئيكاتيا خودي يه د هه ر كارو و كرياره كي دا وه كي چيكرني و بريقه برني و هه ر تشته كي دي تر... خودايي مه زن د بيژيت: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾^(۲) ئه فه مه دحه كه خودي بو خو كري، و فه رمانه كه ل به نيبان زي كو مه دحين وي پي بكه ن، چونكي ئه و ب تني هيژايي هندي يه ﴿[سورة الفاتحة: ۲].

و پيغه مبهەر ﷺ د بيژيت: ((... أنت رب السموات والأرض...))^(۳) ئانكو: (...ئهي خودي تو خوداني عه سمانان و عه ردي...).

(۱) [الحديث متفق عليه].

(۲) [متفق عليه].

پرسیارا ۸: ئه‌رى ته و حيدا په‌رستنى (توحيد الألوهية) چيه؟

به‌رسف: ئيكاتيا خودى يه د په‌رستنى دا وه‌كى دوعا كرنى و شه‌كوشتنا گيانه‌وهران و نه‌زرى... خودايى مه‌زن د بي‌زيت: ﴿وَاللَّهُمَّ إِلَهٌ وَحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ (۱۱۳) و خودايى هه‌وه - گه‌لى مروّقان - خودايه‌كى ب تنى‌يه، د ناف و سالوخته و كرياتين خو دا يى بى هه‌قاله، ژوى پي‌قه‌تر عه‌بدينى بو كه‌سى نايته‌كرن، د ناف و سالوخته وزات و كرياتين خو دا يى ب تنى‌يه، بو هه‌مى چيكرين يى پردلوّقانه، و ب خودان باوهران يى دلوقانكاره ﴿سورة البقرة: ۱۶۳﴾.

و پيغه‌مبه‌ر ﷺ د بي‌زيت: ((فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ، شَهَادَةً أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ))^(۱) ئانكو: بلا ئيکه‌م گازيا ته بو ووان گو‌تتا شه‌هده‌دانا (لا إله إلا الله) بيت، ئانكو: چ خودايين راست و دروست نينن ژه‌ژى په‌رستنى بن ژبلى خودى (الله) و في رواية البخاري: ((إِلَى أَنْ يُوحِدُوا اللَّهَ تَعَالَى)). و دريوايه‌ته‌كا ئيمام بوخاري دا هاتبييه: (بلا ئيکه‌م گازيا ته بو ووان ئيكاتيا خودى ته‌عالا بيت). و ب رامانه‌كا دى تر (خودى ب تنى بپه‌ريسن)

(۱) [متفق عليه]

پرسیارا ۹: ئه‌رئ ته‌وحیدا ناف و سالوخه‌تا (التوحید الأسماء والصفات) چیه؟

به‌رسف: ته‌وحیدا ناف و سالوخه‌تین خودی ته‌عالا ئه‌وه کو خودی ته‌عالا وه‌سفا خو پی کربیت دقورئانا پیروز دا، یان پیغه‌مبه‌ری وه‌سفا پی کر بیت د فهرموده‌یین دوروست (صحیح) دا لسهر راستی و دروستیا وان بیی (تأویل)^(۱) و (تفویض)^(۲)، و (تمثیل)^(۳)، و (تعطیل)^(۴). وه‌کی (استواء) کرن ل سهر عهرشی و هاتنا خواری یا خودایی مه‌زن بو عه‌سمانی دونیایی و ده‌ست و ژبلی قانا ژمی ئه‌و صیفه‌تین دی یین لایق بن بو مه‌زناهیای خودی،

(۱) التأویل: ئه‌وه گهورینا رامانا په‌یقان ژ راماناوی یا راست دورست و بیی به‌لگه؛ وه‌کی رامانا دیار یا سلوخه‌تین خودی د ئایه‌ت و فهرموده‌یاندنا بگهورن بو رامانه‌کا دینر بو نمونه بیژن ده‌ست ب رامانا هیژی یان نیعمه‌تی یه.

(۲) التفویض: ئه‌وه مروقی زانین ب رامانا په‌یچی نه‌بیت (مه‌عنا: که‌سه‌ک رامانه‌کی ژده‌ف خو بده‌ته سالوخه‌تین خودی مه‌زن) و (الکیفیه): چاوانیا صیفه‌تین خودی بیژیت ئه‌قه‌ژی نه‌دورسته.

(۳) التمثیل: ئه‌وه که‌سه‌ک صیفه‌تین خودی وه‌سفا بکه‌ت ب صیفه‌تین چیکرییان و هه‌روه‌سا دبیزنی (التشبیه)، بو نمونه ئیک بیژیت هاتنا خواری خودی بو عه‌سمانی دونیایی وه‌کی هاتنا خواری مه‌یه ژ جهه‌کی.

(۴) التعطیل: ئه‌وه که‌سه‌ک نه‌رینیا هه‌می صیفه‌تین یان هنده‌ک ژ صیفه‌تین خودی بکه‌ت.

وهكى خودايى مهزن دبیژیت: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ
 الْبَصِيرُ﴾ (۱۱) تشتهك ژ چیکرییین وی وهکی وی نینه، نه د زاتی
 وی دا نه د ناڤ و سالوخته و کریارین وی دا، چونکی ناڤین وی
 هه می دباشن، و سالوخته تین وی هه می دپیکهاتی و مهزنن، ووی
 ب کریارین خو - بی هه قپشک - چیکرییین خو یین مهزن هه می
 ئافراندینه، وئوه گوهدیرى بینه، تشتهك ژ گوئن و کریارین
 به نییین وی ل وی بهرزه نابت، وئوه دى وان سهرا جزا
 دهت ﴿[سورة الشورى: ۱۱].

و پیغه مبه ر عَلَيْهِ السَّلَام دبیژیت: ((يَنْزِلُ اللَّهُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا كُلَّ
 لَيْلَةٍ...))^(۱) ئانکو: ل هه می شهقان خودايى مهزن دهیته خواری
 بو عه سمانى دونیایی؛ هاتنه خواره کا لایق بت بو مهزناهی
 خودی کو یا چ چیکرییان وهکی وی نینه.

(۱) [صحيح مسلم].

پرسیارا ۱۰: خودی ل کیښه یه؟

به‌رسف: خودی یی ل سهر عهرشی ل سهر عه‌سمانان دا
خودایی مه‌زن دبیژیت: ﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى﴾ خودایی
ره‌حمان (ئستواء) ل سهر عهرشی کرییه ئانکو: یی بلند بوویه
سهر عهرشی، بلندبوونه‌کا بابه‌تی مه‌زنییا وی بت ﴿[سوره طه: ۵].
ئانکو: (بلندبوویه سهر عهرشی) وه‌کی د صه‌حیحا بوخاری دا
هاتی^(۱). و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیژیت: ((إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ كِتَابًا... فَهُوَ
مَكْتُوبٌ عِنْدَهُ فَوْقَ الْعَرْشِ...))^(۲) ئانکو: (خودی په‌رتووکه‌ک یا
نقیسی... ل ده‌ف خو ل سهر عهرشی...)

(۱) هاتی د ((کتاب التوحید)) [۹۷] ده‌رگه‌هی [۲۲] ﴿وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ﴾ [سوره هود:

۱۷]. و عهرشی وی به‌ری هنگی ل سهر ئائی بوو.

(۲) [متفق علیه]

پرسیارا ۱۱: ئه‌ری خودی دگه‌ل مه‌ دایه‌؟

به‌رسف: خودی دگه‌ل مه‌ دایه‌ ب گوه‌لیببون و دیتن و زانینا خو.

خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿ قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَىٰ ۝٤٦﴾

خودی گۆته مووسا و هاروونی: هوین ژ فیرعه‌ونی نه‌ترسن، چونکی ئەز یی دگه‌ل هه‌وه من گوه‌ل ئاخفتنا هه‌وه دبیت، وئەز

کریارین هه‌وه دبینم ﴿ [سورة طه: ٤٦]

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیزیت: ((إِنَّكُمْ تَدْعُونَ سَمِيعًا قَرِيبًا وَهُوَ

مَعَكُمْ...))^(۱)-أبي بعلمه-. ئانکو: هوین دوعا ژ ئیکی دکه‌ن کو

گوه‌ل هه‌وه هه‌یه و یی نیژیکی هه‌وه‌یه و دگه‌ل هه‌وه‌دانه، ئانکو: (ب زانینا خو).

(۱) [متفقٌ علیه]

پرسیارا ۱۲: ئه‌ری یه‌کتاپه‌رستنی (التوحید) چ مفای خۆ هه‌یه؟

به‌رسف: مفای ته‌وحیدی ئه‌وه کو مروّف ئیمن دبیت ل ئاخه‌تی ژعه‌زابی و ل دونیایی ب هیدایه‌ت ده‌یت و گوننه‌هان ژیی دبه‌ت، خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا ءِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ اُولَٰئِكَ لَهُمُ الْاٰمَنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ﴾ (۸۲) ئه‌وین باوه‌ری ب خودی ئینای و دویکه‌فتنا پیغه‌مبه‌ری وی کری و چو شرک تیکه‌لی باوه‌ری یا خۆ نه‌کری، ته‌ناهی و سلامه‌تی بوّ وانه، وئهو ئه‌ون یین به‌ری وان بوّ حه‌قیبی هاتیبه دان ﴿[سورة الأنعام: ۸۲]. (بظلم: ئانکو ب شرکی)

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیزیت: ((... وَحَقَّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يُعَذِّبَ مَنْ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا...))^(۱) ئانکو: ماف و حه‌قی عه‌بدان ل سه‌ر خودی ئه‌وه کو وان عه‌زاب نه‌ده‌ت هه‌که ئه‌و چ شریکان بوّ خودی چینه‌که‌ن.

(۱) [متفقٌ عليه].

۳- مهرجین وهرگرتن و قه بویل بوونا کاروکریاران

پرسیارا ۱۳: مهرجین وهرگرتن وقه بویلکرنا کاروکریاران چنه؟

به‌رسف: مهرجین وهرگرتن و قه بویلکرنا کاروکریاران سی نه:-

۱. ئیمان و باوهری ب خودی ب تنی، خودایی مه‌زن دبیژیت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا﴾ (۱۰۷) هندی ئەون بیین باوهری ب من و پیغه مبه‌رین من ئینای، و چاکی کرین، باشتترین و بلندترین جه‌ل به‌ه‌شتی بو وانه ﴿[سورة الکهف: ۱۰۷]. و پیغه مبه‌ر ﷺ دبیژیت: ((قُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ، ثُمَّ اسْتَقِمَّ))^(۱) ئانکو: بیژه من باوهری ب خودی ئیناییه و پاشی یی به‌رده‌وام به‌ل سه‌ر باوهریبا خو.

۲. ئنیه‌ته‌کا پاقر (الإخلاص): ئەوه کو مروّف کار و کریاران بکه‌تن بو خودی ب تنی نه بو رویمه‌تی بیتن و نه بو ناڤوده‌نگی خو بیتن، خودایی مه‌زن دبیژیت: ﴿فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ﴾ (۲) ۳. پیدقیه‌ل دویف وی شه‌ریعه‌تی بیت یی پیغه مبه‌ر ﷺ پی هاتی، خودایی مه‌زن دبیژیت: ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ

(۱) [رواه مسلم]

عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾ ومالی پیغمبر بدهتہ
هوه، یان بۆ هوه بدانت هوین وی وهر بگرن، ویی وی هوین ژ
ومرگرتنا وی داینه پاش هوین خو ژئی بدهنه پاش، وهوین ته قوا
خودی بکن وپیگیری بیی ب فهرمانا وی بکن. هندی خودی یه
یی عه زاب دژواره بۆ ئه وی بیی بی ئه مرییا وی بکته. وئ هف ئایه ته
بناخه یه بۆ هندی کو دقیت کار ب سوننه تی بیته کرن ﴿ [سورة
الحشر: ۷].

و پیغمبر ﷺ دبیژیت: ((مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرًا فَهُوَ
رَدٌّ))^(۱) ئانکو: هه ر که سه کی کارو و کریاره کی بکته تن کو فهرمانا مه
ل سه ر نه بیتن، ئه و کار ژئی ناهیته قه بویلکرن و دی بۆ وی هیته
زقراندن.

(۱) [رواه مسلم].

۴- شرکا مهزن

پرسیارا ۱۴: مهزنترين گوننه هل دهف خودايي مهزن كيژكه؟

بهرسف: مهزنترين گوننه هل لنگ خودي شرکه، وبه لگه گوتنا

خودايي مهزنه: ﴿وَإِذْ قَالَ لُقْمَنُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ

إِنَّكَ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿۱۳﴾ وتو -ئه ي موحه ممهد- به حسي

شيره تا لوقماني بکه دهمي وي گوتيه کورئ خو: ئه ي کورکئ

من تو شرکئ ب خودي نه که ئه گهر دي زورداريبي ل خو که ي،

چونکي هندی شرکه کريتترين ومهزنترين گوننه هه ﴿ [سورة

لقمان: ۱۳].

و دهما پرسيار ژبيغه مبهري ﷺ کري: ((أَيُّ الذَّنْبِ أَعْظَمُ؟ قَالَ: أَنْ

تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدَاءً وَهُوَ خَلْقَكَ...))^(۱) ئانکو: ئه ري کيشک گوننه ه ژ

هه میان مهزنتره؟ بيغه مبهري خودي ﷺ گوتي: مهزنترين

گوننه ه ئه وه تو شريکه کي (هه قاله کي) بو خودي چيکه ي و

خودايي مهزن تو يي ئافراندي (چيکري).

(۱) [متفق عليه]

پرسیارا ۱۵: ئه‌ری شرکا مه‌زنتر چیه؟

به‌رسف: شرکا مه‌زنتر ئه‌وه تو په‌رستنێ (عه‌بدینیێ) بو غه‌یری خودی بکه‌ی، وه‌کی دوعا ژ غه‌یری خودی بکه‌ی، یان داخوازا هاریکاریێ ژ مرییان یان ساخین نه‌دیار و دویر ژته بکه‌ی، خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا - وه‌وین په‌رستنا خودی ب تنی بکه‌ن و خو ب ده‌ست وی قه به‌رده‌ن، و چو هه‌قیشکان بو ئه‌وی د خوداینیی و په‌رستنێ دا چی نه‌که‌ن﴾ [سورة النساء: ۳۶].

و بیغه‌مبه‌ر عَلَيْهِ السَّلَام دبیزیت: ((أَكْبَرُ الْكِبَائِرِ: الإِشْرَاكُ بِاللَّهِ...))^(۱) ئانکو: گوننه‌ها ژه‌می گوننه‌هین مه‌زن مه‌زنتر: شرکا بخودایی مه‌زن.

(۱) [رواه البخاري]

پرسیارا ۱۶: ئه‌ری شَرک دناقا قی ئوممه‌تی دا هه‌یه؟

به‌رسف: به‌لی یا هه‌ی، و به‌لگه گوتنا خودایی مه‌زنه: ﴿ وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴾ (۱۰۶) ئه‌و ب دروستی قی باوه‌رییی نائینن ئه‌گه‌ر ئه‌و شرکا ب سه‌نه‌مان د گه‌ل دا نه‌که‌ن. خودی یی پاک و بلند بت ژ وی چه‌ندی ﴿ [سورة یوسف: ۱۰۶].

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیژیت: ((لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَلْحَقَ قَبَائِلُ مِنْ أُمَّتِي بِالْمُشْرِكِينَ، وَحَتَّى يَعْبُدُوا الْأَوْثَانَ^(۱)...))^(۲) ئانکو: قیامه‌ت نارابیت هه‌تاکو هنده‌ک ژ هوز و عه‌شیره‌تین ئوممه‌تا من نه‌بنه موشرک و شریکان بۆ خودی چی‌که‌ن، وه‌روه‌سا په‌رستنا (عه‌دینیا) سه‌نه‌مان ویین وه‌کی وان نه‌که‌ن.

(۱) الأوثان: ئه‌و تشتن یین په‌رستن بۆ ده‌یته‌کرن ژبلی خودی مه‌زن، ئه‌فج‌ج سه‌نه‌م یان قه‌بر یان مه‌رقه‌د یان مه‌زارگه‌ه‌ک یان که‌سه‌ک یی ساخ بیت یان یی مری بیتن یان داره‌ک یان به‌ره‌ک بیتن.

مه‌عنا: گوتنا (الأوثان: جمع وثن) په‌یقه‌کا به‌رفره‌ه‌تره ژ په‌یقا (الأصنام: جمع صنم)/ چونکی (صنم) به‌س بۆ ویان و په‌یکه‌ران ده‌یته‌بکاره‌یان، به‌لی (وثن) هه‌می تشتا بخو‌قه دگریت یین په‌رستنا وان ده‌یته‌کرن ژبلی خودی مه‌زن، وه‌کی دار و به‌ر و قه‌بر و مرو‌ف ... وه‌رگیزایه ژ په‌رتوکا (القول المفید علی کتاب التوحید) یا شیخ محمد صالح ابن عثیمین، به‌په‌ری (۱۵۰ و ۲۷۰).

(۲) [صحيح رواه الترمذي].

پرسیارا ۱۷: ئهري حوكمي دوعاكرن ژ مرييان يان مروقتين
نه دحازر چيه؟

به رسف: دوعاكرن ژ مرييان يان كه سين نه دحازر پشه كه ژ شرکا
مه زنتر، خودايي مه زن دبيژيت: ﴿ وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا
يُضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٦﴾ تو -ئه ي موحه ممه د- ژبلي
خودي گازی ودوعايان ژ يه كي دي نه كه نه ژ صه نه مان ونه ژ چو
خوداوه ندان، چونكي نه ئه و چو مفای دگه هينن ونه چو
زياني، قيچا ئه گهر ته وه كر وژبلي خودي ته دوعا ژ وان كر ئه و
هنگي تو دي ژ موشركان بي، يين ب شركي ونه گوهداريبي
زورداري ل خو كرى ﴿ [سورة يونس: ۱۰۶].

و بيغه مبه ر عليه السلام دبيژيت: ((مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ نِدَاءً
دَخَلَ النَّارَ))^(۱) ئانكو: هه ركه سه كي بمريت و ئه وي شريك
بوخودي چيكرن و دوعا ژبلي خودايي مه زن كربيتن ئه و دي
چيته دناف ئاگري دا.

(۱) [رواه البخاري]

پرسیارا ۱۸: ئه‌ری دو‌عاکرن په‌رسته‌نه (عیباده‌ته)؟

به‌رسف: به‌لی دو‌عاکرن په‌رسته‌نه، خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾ و خودایی هه‌وه -گه‌لی

عیباده‌تکه‌ران- گوت: هوین دو‌عیان ژ من بتنی بکه‌ن و عیباده‌تی
من بکه‌ن ئەز دئ دبه‌رسقا هه‌وه ئیم، هندی ئەون یین خوژ
باوه‌ری ئینانا ب په‌رستنا من بتنی مه‌زنتر لی دکه‌ن، ئەو ب
په‌زیلی وشه‌رمزاریقه دئ چنه‌ جه‌هنه‌می ﴿ [سورة غافر: ٦٠].

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیزیت: ((الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ))^(۱) ئانکو: هه‌ما
دو‌عاکرن په‌رسته‌نه.

(۱) [رواه أبو داود و الترمذي، وقال حديث حسن الصحيح]

پرسیارا ۱۹: ئه‌ری مرییان ئاگه‌ه ژ دو‌عیان هه‌یه؟

به‌رسف: نه‌خیر مرییان گو‌ه ل دو‌عیان نینه: خودایێ مه‌زن دبیژیت:

۱. ﴿إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَىٰ﴾ هندی تویی -ئه‌ی مو‌حه‌مه‌د- تو نه‌شیێ حه‌قیبیێ بگه‌هینییه وی یی خودی خه‌تم ل دلێ وی دای و مراندی ﴿[سورة النمل: ۸۰].

۲. ﴿وَمَا أَنْتَ بِمَسْمُوعٍ مِّنَ فِي الْقُبُورِ﴾ و تو -ئه‌ی مو‌حه‌مه‌د- نه‌شیێ ده‌نگی بگه‌هینییه وان یین د گو‌ران دا ﴿[سورة فاطر: ۲۲].

پرسیارا ۲۰: ئه‌ری ئەم هه‌وار بکه‌ینه مرییان یان ئەو که‌سیێ نه‌دیار و دو‌یر ژمه‌؟

به‌رسف: نه‌خیر نابیت ئەم هه‌وار بکه‌ینه وانا چونکه شرکه،

۱. خودایێ مه‌زن دبیژیت: ﴿وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ﴾ ﴿۲۰﴾ أَمْوَاتٌ غَيْرٌ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿۲۱﴾

وئه‌و خوداو‌ه‌ندیێ بو‌تپه‌رئیس په‌رسنتی بو‌ دکه‌ن تشته‌کی خو‌ی بچو‌یک ژێ نا‌ئا‌فرینن، وئه‌و ب خو‌ کافران ب ده‌ستین خو‌ئه‌و یین ئا‌فراندین، قی‌جا چا‌وا ئه‌و وان دپه‌رئیسن؟ (۲۱) ئه‌و هه‌می دم‌رینه د بێ رحن وه‌ه‌ست ب وی ده‌می نا‌که‌ن یی خودی په‌رسنتانیین

وان تیدا ژ مرنی رادکه ته‌قه، وئه و د گهل وان دا هه‌می پیکه ل
رؤژا قیامه‌تی دئینه هاقیتن د ئاگری دا ﴿[سورة النحل: ۲۰ - ۲۱].

۲. ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ - و هوین وی
قه‌نجییا خودی ل رؤژا (به‌دری) د گهل هه‌وه کری ل بیرا خو
بینن ده‌می هه‌وه سه‌رکه‌فتنا ل سه‌ر دژمنی خواستی، ئینا
خودی داخوازا هه‌وه ب جه ئینا ﴿[سورة الأنفال: ۹].

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیژیت: ((يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ، بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ))^(۱)
ئانکو: ئە‌ی خودی هه‌رده‌م ساخ و ئاگه‌ه ژمه هه‌رتشته‌کی هه‌ی
ب ره‌حم و دلۆفانیاته داخوازا هاریکاریی ژته دخازم.

(۱) [حسن رواه الترمذي].

پرسیارا ۲۱: ئه‌ری دروسته ئه‌م داخوازا هاریکاریی ژ بلی
خودی بکه‌ین؟

به‌رسف: نه‌خیر نه‌دروسته ئه‌م داخوازا هاریکاریی ژ بلی خودایی
مه‌زن بکه‌ین، خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾
ب تنی ئه‌م گوهدارییا ته‌ دکه‌ین وته‌ دپه‌ریسین، وئهم داخوازا
هاریکارییی ده‌می کارین خو دا ژ ته‌ ب تنی دکه‌ین ﴿[سورة
الفتاحه: ۵].

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیزیت: ((إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ، وَإِذَا اسْتَعَنْتَ،
فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ))^(۱) ئانکو: ئه‌گه‌ر ته‌ داخوازه‌ک کر ئه‌ قجا داخوازا خو
ب تنی ژ خودی بخازه، و ئه‌گه‌ر ته‌ داخوازا هاریکاریی کر بخو
داخوازا هاریکاریی ژ خودی ب تنی بکه‌.

(۱) [حسن صحیح رواه الترمذی]

پرسیارا ۲۲: ئه‌ری ئه‌م داخوازا هاریکارییی ژ که‌سین ساخ
بکه‌ین؟

به‌رسف: به‌لی دروسته ئه‌م داخوازا هاریکارییی ژ ساخان بکه‌ین
د وی تشتی دا بیین دشین بومه بکه‌ن: خودایی مه‌زن دبیزیت:
﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَىٰ الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ﴾ - وهوین - گه‌لی خودان باوهران-
دناقبه‌را خو دا هاریکارییی ل سه‌ر کرنا خیری، و ته‌قوا خودی
بکه‌ن ﴿[سورة المائدة: ۲].

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیزیت: ((... وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ، مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي
عَوْنِ أَخِيهِ...))^(۱) ئانکو: ...خودی د هاریکارییا به‌ندی خو دایه
هندی به‌ندی وی د هاریکارییا برایی خو دا بیتن...

(۱) [رواه مسلم]

پرسیارا ۲۳: ئه‌ری نه‌زکرین بۆ غه‌یری خودایێ مه‌زن
دروسته؟

به‌رسف: نه‌خیر نه‌ز کرین بۆ غه‌یری خودی ته‌عالا دروست نینه،
خودایێ مه‌زن دبێژیت: ﴿ رَبِّ اِنِّی نَذَرْتُ لَکَ مَا فِی بَطْنِی مُحَرَّرًا - ئه‌ی
خودا، ئه‌و تشتی د زکی من دا من بۆ ته‌ ب تنی یی نه‌زکری ﴿
[سورة آل عمران: ۳۵].

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبێژیت: ((مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللَّهَ فَلْيُطِعْهُ، وَمَنْ نَذَرَ
أَنْ يَعْصِيَهُ، فَلَا يَعْصِهِ))^(۱) ئانکو: هه‌ر که‌سه‌کی نه‌ز کر کو گوهداریا
خودی بکه‌تن و کاره‌کی قه‌نج ئه‌نجام بده‌تن بلا ل وی ده‌می
گوهداریا خودی بکه‌تن و وی کارێ قه‌نج ئه‌نجام بده‌تن، و هه‌ر
که‌سه‌کی نه‌ز کر کو فه‌رمانا خودی بشکینیت و گوننه‌هه‌کی
بکه‌تن بلا ل وی ده‌می فه‌رمانا خودی نه‌شکینیت و وی گوننه‌هه‌ی
نه‌که‌تن.

(۱) [رواه البخاري]

پرسیارا ۲۴: ئه‌ری سهرزێکنا گیانه‌وه‌ران (سه‌رزێکرن) بۆ
غه‌یری خودی دروسته‌؟

به‌رسف: نه‌خیر، سه‌رزێکنا گیانه‌وه‌ران بۆ غه‌یری خودایێ مه‌زن
دروست نینه، و به‌لگه‌ خودایێ مه‌زن دبێژیت: ﴿ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ
﴿٢﴾ قیجا تو نفیژا خۆ هه‌میی بۆ خودایێ خۆ ب تنی بکه، و تو
قوریانی خۆ بۆ ئه‌وی ب تنی قه‌کوژه ﴿ [سوره‌ الکوتر: ۲]. (انحر: إذبح
للّٰه، ئانکو: قه‌کوشتنا گیانه‌وه‌ری به‌س بۆ خودی).

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبێژیت: ((لَعَنَ اللَّهُ مَنْ دَبَحَ لِغَيْرِ اللَّهِ))^(۱) ئانکو:
له‌عنه‌تا خودی ل سه‌ر وی که‌سیه‌ یێ گیانه‌وه‌ری بۆ غه‌یری
خودی سه‌رزێبکه‌تن.

(۱) [رواه مسلم]

پرسیارا ۲۵: ئه‌ری ئه‌م طه‌وافی بکه‌ین ل دور قه‌بران ب
مه‌رهما وی چه‌ندی کو ئه‌ف طه‌وافه دی مه‌ نیژیکی خودایی
مه‌زن که‌تن؟

به‌رسف: نه‌خیر ئه‌م طه‌وافی ناکه‌ین ئیلا ل دور که‌عبا پیروز
نه‌بیتن، خودایی مه‌زن دبیژیت: ﴿وَلَيَطُوفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ۲۹﴾

ودا ته‌وافی ل دور به‌یتا که‌تن و ئازا بکه‌ن ﴿[سورة الحج: ۲۹].
و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیژیت: ((مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ وَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ، كَانَ
كَعَتَقِ رَقَبَةٍ))^(۱) ئانکو: هه‌ر که‌سه‌کی طه‌وافی بکه‌تن ل مالا خودی
ته‌عالا (که‌عبا پیروز) و پشتی هینگی دوو رکعت سوننه‌تا
طه‌وافی بکه‌تن هه‌ر وه‌کی وی عه‌بده‌ک ئازاد کری.
* هه‌ر طه‌وافه‌ک (۷) جار ل دور به‌ری بزق‌ری پیک ده‌یتن.

(۱) [صحیح رواه ابن ماجه]

پرسیارا ۲۶: ئهري حوكمي سحري چييه؟

به رسف: هنديكه سحره ژ كوفري يه، خودايي مهزن دبيژيت:

﴿وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ - بهلكي شهيتان

بوون بين كافر بووين ب خودي دهمي وان مروف فيري

سي ره به ندييي كرين ﴿ [سورة البقرة: ۱۰۲].

و پيغه مبه ر ﷺ دبيژيت: ((اجتَبُوا السَّبْعَ الْمُوَبَقَاتِ: الشَّرْكَ بِاللَّهِ، وَ

السَّحْرُ...))^(۱) ئانكو: خو بپاريژن ژ وان هر هفت تشتان بين

مروفي ژناف دهن: كرنا شركي بو خودايي مهزن، و سحر كرن...

(۱) [رواه مسلم]

پرسیارا ۲۷: ئه‌ری ئه‌م باوه‌ری ب فالقه‌که‌ران و ئه‌و که‌سین
دبیژن ئه‌م غه‌یبی دزانین بینین؟

به‌رسف: نه‌خیر ئه‌م وان راستگو ناده‌ریخین و باوه‌ری پی
نائینین، خودایی مه‌زن دبیژیت: ﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ﴾ (تو -ئه‌ی موحه‌مه‌د- بیژه‌وان:
که‌سه‌که‌ نه‌ل عه‌سمانان ونه‌ل ئه‌ردی وی تشتی نزانن پی خودی
قه‌شارتی ژ کارین غه‌یبی ﴿[سورة النمل: ۶۵].

و پیغه‌مبه‌ره‌ﷺ دبیژیت: ((مَنْ أَتَى عَرَاقًا، أَوْ كَاهِنًا، فَصَدَّقَهُ بِمَا
يَقُولُ، فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ))^(۱) ئانکو: ئه‌و که‌سی بجیته
ده‌ف فالقه‌که‌ره‌کی یان وی که‌سی پی بیژیت کو ئه‌ز غه‌یبی دزانم
و باوه‌ری ب گوٲنن وان بکه‌تن ئه‌وین ئه‌و دبیژن ل وی ده‌می
براستی وی کافری کر ب ئه‌وی قورئانی یا بو (محمد ﷺ) هاتییه
خواری.

(۱) [صحيح رواه أحمد].

پرسیارا ۲۸: ئه‌ری که سه‌ک غه‌یی دزانیت؟

به‌رسف: نه‌خیر که سه‌ک غه‌یی نزانیت، ئیلا ئه‌و نه‌بیت ئه‌و
خودایی مه‌زن بو پیغه‌مبه‌ری خو ئاشکه‌را کری، خودایی مه‌زن
دبیژیت: ﴿عَلِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا﴾ (۳۶) إِلَّا مَن أَرَضَىٰ مِنْ
رَّسُولٍ - و ئه‌و یی زانایه ب تشتی نه‌به‌رچاف، و ئه‌و که‌سی ژ
به‌نیین خو ب غه‌یبا خو ئاگه‌هدار ناکه‌ت، ئه‌و تی نه‌بیت یی بو
پیغه‌مبه‌رینییی هلبزرتی و پی پازی بووی، ئه‌و وی ب هنده‌کی ژ
غه‌یی ئاگه‌هدار دکه‌ت ﴿[سورة الجن: الآيات ۲۶ - ۲۷].
و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیژیت: ((لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ))^(۱) ئانکو:
که‌سه‌ک غه‌یی نزانیت ژبلی خودایی مه‌زن تی نه‌بیتن.

(۱) [حسن رواه الطبرانی].

پرسیارا ۲۹: ئهري ئه م دهزي و بهنكا و حهلهقان بكهينه
بهرخو بو مه بهستا ساخى وسلامه تىي؟

به رسف: نه خير نابيت ئه م بكه ينى، ژ بهر گوئنا خودايي مه زن:
﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ - و ئه گه ر خودي
نه خو شيبه كي وه كي هه ژارييي و نساخييي ب گه هينته ته - ئه ي
مروفت - ژ وي پيئته تر كه س نينه وي ژ سه ر ته لاده ت﴾ [سورة
الأنعام: ۱۷].

و پيغه مبه ر ﷺ دبيژيت: ((أَمَّا إِنَّهَا لَا تَزِيدُكَ إِلَّا وَهْنًا، إِنِّيذُهَا عَنْكَ،
فَإِنَّكَ لَوْ مِتَّ وَهِيَ عَلَيْكَ مَا أَفْلَحْتَ أَبَدًا))^(۱) ئانكو: ل ده ما
پيغه مبه ري ﷺ كه سه ك ديتي و ده زيه كي ل ده ستى خو داناي
پيغه مبه ري سلاف لي بن پرسيار ژيكر ئه و چ ده زيه ته كرية
ده ستى خو گو ت بو هندی يه دا سلامه تي بومن به يت ل وي ده مي
پيغه مبه ر سلاف لي بن گو تي ژ به رخو بكه ئه و ل ته زيده ناكه ت
ئىلا نه خوشى تي نه بيتن، ژ به رخو بكه، ئه گه ر تو مري و ئه و ده زي
ل به ر ته بيتن تو خير وقه نجبي نابيني هه تا هه تايي.

(۱) [صحيح رواه الحاكم، ووافقه الذهبي]

پرسیارا ۳۰: ئهري ئهه چاڤك (موركان) يان (الودعة) ئهه
بهه يي ژ به حري دئينن و دكه نه بهرخو يان دهه لاويسن ژ بو
مهه ما هندی كو ژ چاقان بهينه پاراستن، ويين وهكي وان
بكاربينين؟

بهه رسف: نه خير نابيتن بهه لاويسين بو چاقان، ژ بهر گوٽنا
خودايي مه زن: ﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ ۗ -
وئه گهه خودي نه خو شيبه كي وهكي هه ژارييي و نساخييي ب
گهه يننه ته - ئه ي مروٽ - ژ وي پيٽه تر كه س نينه وي ژ سهه ته
لادهت ﴿[سورة الأنعام: ۱۷].

و پيغه مبهه ﷺ دبيژيت: ((مَنْ عَلَّقَ تَمِيمَةَ فَقَدْ أَشْرَكَ))^(۱) ئانكو:
هه كه سهه كي نقشتيه كي ب هه لاويسيت ئهه وي شرك كر.

(۱) [صحيح رواه أحمد]

پرسیارا ۳۱: ئهري حوكمي وي چهندي چيه مروف ياسايين
پيچهوانه ي ئيسلامي بكاربينيت؟

به رسف: كاركن ب ياسايين پيچهوانه ي ئيسلامي كوفر و بي
باوهرييه نه گه ر بزانيت ب دروستي و بيژيت دروسته يان
بيروباوهريين وي نه و بن كو كاركن ب قان ياسايان باشييه،
خودايي مه زن دبيژيت: ﴿ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْكَافِرُونَ ﴾^{٤٤} وئويين حوكمي خودي بي وي د كيتابا خو دا
ئينايه خواري گوهارتي، وئو فه شارتي، وباوهري پي نه ئينا ي،
وكار ب حوكمه كي دي كري، نه ون بين كافر ﴿ [سورة المائدة: ٤٤].
و پيغه مبه ر ﷺ دبيژيت: ((وَمَا لَمْ تَحْكُمُوا بِكِتَابِ اللَّهِ،
وَيَتَخَيَّرُوا مِمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ، إِلَّا جَعَلَ اللَّهُ بَأْسَهُمْ بَيْنَهُمْ))^(١) ئانكو: و
نه گه ر مه زنه به رپرس حوكمي ب په رتوكا خودي كو (قورئانا
بيروزه) نه كه ن، يان خو ئازاد ببينن بو جي به جيكرن يان نه جي
به جيكرنا ديني خودايي مه زن، ئيلا خودايي مه زن دي دوبه ره كي
و نه ئاراميي كه ته دناقهه را وان دا.

(١) [حسن رواه ابن ماجه وغيره]

پرسیارا ۳۲: ئه‌ری ئه‌م دئی چاوان به‌رسفا پرسیا را شه‌یطانی ده‌ین کو بیژیت کی خودی چیکریه؟

به‌رسف: ئه‌گه‌ر شه‌یطانی وه‌سواس بو ئیک ژ هه‌وه چیکر ب فی پرسیا ری بلا خو بخودی بپاریژیت، خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿وَمَا يَنْزَعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ (سوره‌ فصلت: ۳۶).
 وئه‌گه‌ر شه‌یطانی وه‌سواس ودودی بو ته چیکر وه‌ری ته دا هندی کو تو خرابییی د گه‌ل وی بکه‌ی یی خرابی گه‌هانندیه‌ ته، تو خو ب خودی بپاریزه، هندی خودی یه ئه‌وه یی گوه‌ ل خو‌پاراستنا ته دبیت، یی پرزانا ب کاری هه‌می چیکرییی خو [سوره‌ فصلت: ۳۶].

و هه‌روه‌سا پیغه‌مبه‌ری ﷺ ئه‌م بین فی‌رکرین کو فیلبازیین شه‌یطانی به‌رسف بده‌ین و بیژین: ((أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَبِرُسُلِهِ، اللَّهُ أَحَدٌ، اللَّهُ الصَّمَدُ، لَمْ يَلِدْ، وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ)). ئانکو: من باوه‌ری ب خودی و پیغه‌مبه‌ران هه‌یه، خودی ئیکه و پیدقی بکه‌سه‌کی نینه و هه‌می چیکری پیدقی ب خودی هه‌یه و ژ که‌سی نه‌بوویه و که‌س ژی ژوی نه‌بوویه و چ هه‌قال و هه‌قیشک نینن.
 پشتی هینگی بلا سی جارن تفکه‌ته ره‌خی خویی چه‌پی و خو بخودی بپاریژیت ژ شه‌یطانی ئانکو بیژیت (أَعُوذُ بِاللَّهِ

مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ)، و قى وهسوهسى بدوماهيك بينيت و هزر
تيدانه كه تهفه، نهفه دى بيته سههب كو نه وهسوهس بدوماهيك
بهيت و نامينتن. (۱)

پرسيارا ۳۳: نهري زهره و زيانا شرکا مهزنتر چيه؟

بهرسف: هنديکه شرکا مهزنتره دبیته نهگه ر كو خودانى خو
بهيليته دئاگرى جههنه مى دا ههتاها تايى، خودايى مهزن
دبيژيت: ﴿إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا
لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾ (۷۲) وهه چيبي هه فپشکه كى د گهل خودى
د عه بدينيبيى دا بدانت نه و خودى بهحشت ل سهر وى
هه رامكريبه وجهى وى كريبه ئاگر، وچو پشته فانهك وى نابت
وى زى رزگار بكهت ﴿ [سورة المائدة: ۷۲].

و پيغه مبهراء ﷺ دبيژيت: ((... وَمَنْ لَقِيَ اللَّهَ يُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا دَخَلَ
النَّارَ)) (۲) ئانكو: هه ركه سهكى بچيته نك خودى و نهوى شرك بو
خودى چيكر بيتن دى چيته دناف ئاگريدا.

(۱) هذه خلاصة الأحاديث الصحيحة الواردة في البخاري ومسلم، وأبي داود.

(۲) [رواه مسلم]

پرسیارا ۳۴: ئهري کاروکريارين چاک و صالح مفای ل مروقی
دکهن دگهل شرکی؟

به رسف: کاروکريارين چاک مفای ل مروقی ناکه ن دگهل شرکی، ژ
به ر گوتنا خودايي مه زن بو پيغه مبه ران: ﴿وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِطَ عَلَيْهِمْ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (۸۸) وئه گهر ئه فان پيغه مبه ران شريك بو خودي
چيكربان كاري وان دا پويچ بت، چونكي خودي دگهل شرکی چو
كاران قه بويل ناکه ت ﴿[سورة الأنعام: ۸۸].

و پيغه مبه ر ﷺ دبيژيت: ((قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَنَا أَعْنَى الشُّرَكَاءِ
عَنِ الشِّرْكِ، مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ فِيهِ مَعِيَ غَيْرِي، تَرَكْتُهُ وَشِرْكُهُ))^(۱)
ئانكو: خودي ته عالا دبيژيت ئە ز زه نگينترم ژه مې شريكان
ئهوين ئە و بومن چيدكهن، ئە قجا هه ركه سه كې كاروكرياره ك
و كه سه كې ديتر دگهل مندا كره شريك ئە ز دي وي هيلمه ب هيقييا
شركا وي قه.

(۱) [رواه مسلم].

۵- شرکا بچویکتر

پرسیارا ۳۵: ئه‌ری شرکا بچویکتر چییه؟

به‌رسف: شرکا بچویکتر روویمه‌تی یه (الریاء) خودایی مه‌زن

دبیژیت: ﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾

قیجا هه‌چیئی ژ عه‌زبا خودایی خو بترست ولسی خو

بیه‌ته خیرا وی ل رۆژا دیدارا وی، بلا کاره‌کی چاک بو خودایی

خو بکه‌ت کو ل دویف شریعه‌تی وی بت، وچو شریکان د

په‌رسنتی دا بو ئه‌وی نه دانت ﴿[سورة الكهف: ۱۱۰].

و بیغه‌مبه‌ر عَلَيْهِ السَّلَام دبیژیت: ((إِنَّ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمُ الشَّرْكَُ

الْأَصْغَرُ: الرِّيَاءُ))^(۱) ئانکو: مه‌زنترین تشتت ئه‌ز ژئی دترسم بو هه‌وه

شرکا بچویکتره‌کو رویمه‌تییه، (الریاء).

و ژ شرکا بچویکتره‌گوتنا که‌سه‌کی کو بیژیت (ئه‌گه‌ر خودی و فلان

که‌س نه‌با، یان بیژیت: ئه‌گه‌ر خودی قیا و ته‌ قیا).

(۱) [صحيح رواه أحمد]

و پیغهمبه رءﷺ دبیژیت: ((لَا تَقُولُوا: مَا شَاءَ اللَّهُ وَ شَاءَ فُلَانٌ،
وَلَكِنْ قُولُوا: مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ شَاءَ فُلَانٌ)) (۱) ئانکو: نه بیژن نه گەر
خودی بقیّت و فلان که سی بقیّت، به لی بیژن: نه گەر خودی بقیّت
و پاشی فلان که سی بقیّت.

پرسیارا ۳۶: نه ری دروسته سویند خوارن نه ب خودی ته عالا
بیتن؟

به رسف: نه خیر نه دروسته سویند خوارن ب غیری خودی
ته عالا، خودایی مه زن دبیژیت: ﴿قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثَنَّ - تو - نه ی
موحه ممه د- بیژه وان: به لی نه ز ب خودایی خو که مه هوین دی
زیندی بن ودی ژ گوران ئینه راکرن ﴿[سورة التغابن: ۷].

و پیغهمبه رءﷺ دبیژیت: ((مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ
أَشْرَكَ)) (۲) ئانکو: هه چی یی سویندی نه ب خودی بخوت نه و
وی کوفر یان شرک کر.

(۱) [صحيح رواه أبو داود]

(۲) [صحيح رواه أحمد]

و پیغمبر ﷺ دبیژیت: ((مَنْ كَانَ حَالِفًا، فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ أَوْ
لِيَصُمْتُ))^(۱) ئانکو: هرکه سه کی سویند بخوت، بلا سویند
بخودی بخوت یان خو بی دهنگ بکه تن.

(۱) [متفقٌ علیه]

۶- تهوه سسول (خۆ نيزيكرن) و داخوازكرنا مه هدهرئ (شه فاعه تي)

پرسیارا ۳۷: ئه رئ ب چ ته وه سسولئ بكه ين بو نك خودئ؟

به رسف: ته وه سسول يا هه ي يا دروست و ته وه سسول يا هه ي يا نه دروست.

۱. ته وه سسولا دروست و يا شه ريعه تي ريك دايئ ته وه سسولا ب ناڤ و سيفه تين خودئ ته علا و كارو كريانين چاكه. خودايئ مه زن ديبزيت: ﴿وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰى فَادْعُوهُ بِهَا﴾ و خودايئ پاك و بلند باشناڤ هه نه، يين هندی دگه هينن كو ئه و خودانئ مه زنيبي يه، وهه مي ناڤين وي دباشن، قيجا تشتئ هه وه بقيت هوين ب باشناڤين وي داخوازئ ژئ بكه ن ﴿[سورة الأعراف: ۱۸۰].

خودايئ مه زن ديبزيت: ﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيْلَةَ﴾ ئه ي گه لي ئه وين باوه ري ب خودئ ئينا ي وديو كه فتنا پيغه مبه ري وي كرى، ژ خودئ بترسن، و ب كارئ ئه و ژئ رازى ببت هوين خو نيزيكي وي بكه ن ﴿[سورة المائدة: ۳۵].
أَي: تقربوا إليه بطاعته والعمل بما يُرضيه. (ذكره ابن كثير نقلاً عن قتادة).

و پیغمبر ﷺ دبیژیت: ((... أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ...))^(۱) ئانکو: ئەى خودى ئەز داخوازی ژ ته دکەم ب هەمی ناڤین ته هەین.

و گوتنا پیغمبەری ﷺ بۆ وی صەحابەى ئەوی داخواز ژیکری کو دگەلدا بیتن ل بەهەشتی، گووت: ((... أَعِنِّي عَلَى نَفْسِكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ))^(۲) ئانکو: هاریکاریا من بکە بۆ خو ب گەلەك سوجدە برنی. (بِكَثْرَةِ السُّجُودِ: ئانکو: ب کرنا نڤیژان کو پیشکە که ژ کاروکریارین چاک).

و هەهەسا دروستە تەهەسسولێ بکەین ب ڤیانا مە و هەزژیکرنا خودی و پیغمبەری ﷺ و کەسین چاک. و بو پتر پیزانینا و رونکرنی و بەلگەیان بۆ ڤی بابەتی ل پەرتووکا (التوسل وأحكامه وأنواعه) بزقره دانانا (شیخ ئەلبانی) و هەروەسا وەکی چیروکا هەرسێ کەسین کەفتینە دسکەفتیدا کو وان ب کاروکریارین خو یین چاک تەهەسسول کر ئەفجا خودایین مەزن ئەو خلاس کرن ئەڤهژی بەلگەکی دی یه کو تەهەسسول ب کاروکریارین چاک دروستە.

(۱) [صحيح رواه أحمد]

(۲) [رواه مسلم]

۲. ته وه سسولا نه دروست: ته وه دوعا کرن ژ مریبان، و داخوازا پیډقیبان ژوان بیته کرن، و نه فروکه نه ف چهنده یا هه ی، و نه فه ژ ی شرکا مه زنتره، ژ بهر گوټنا خودایی مه زن: ﴿ وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴾ ۱۰۶ و تو -ته ی موحه ممه د- ژبلی خودی گازی ودوعایان ژ یه کی دی نه که نه ژ صه نه مان ونه ژ چو خداوه ندان، چونکی نه ته و چو مفای دگه هینن ونه چو زیانی، قیجا نه گه ر ته وه کر و ژبلی خودی ته دوعا ژ وان کر نه و هنگی تو دی ژ موشرکان بی، یین ب شرکی ونه گوهدارییی زورداری ل خو کری ﴿ [سورة یونس: ۱۰۶]. (مَنْ الظَّالِمِينَ، یه عنی: ژ مشرکان)

۳. به لی ته وه سسولکرن ب قه در و ریزا پیغه مبهری ﷺ وه کی تو بیژی: (ته ی خودی تو ب قه درو حورمه تا (ب خاترا) پیغه مبهری که من ساخ بکه ی ژنه خوشیی، نه فه بدعه یه چونکه هه قالین پیغه مبهری ﷺ نه کریه، و چونکی عومه ری ته وه سسول ب عه باسی کر وه ختی نه و یی ساخ ب دوعا کرنی، و وی ته وه سسول ب پیغه مبهری ﷺ نه کر پشتی مرنا وی، و نه فه جور ی ته وه سسول ی دبیت مروقی بگه هینیته شرکی، و نه فه نه گه ر بیروباوه ری و ی نه و بن کو خودایی مه زن پیډقی که سه کی یه ژ

مرۆقان وهکی پاشا و سهروک چونکی ئهوی چیکهر (کو خودی یه) وهکی چیکربیان لی کر (کو عه بدن).

پرسیارا ۳۸: ئه ری دوعا کرنی پیتدقی ب واسطه یه کی هه یه ژ مرۆقان؟

به رسف: نه خیر، دوعا کرنی پیتدقی چ واسطه یان نینه ژ مرۆقان، خودایی مه زن دبیزیت: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ - وَ تَه گهر به نییین من پرسیارا من ژ ته کر - ئه ی موحه ممه د- تو بیژه وان: هندی ته زم ته زی نیزیکی وانم ﴿ [سورة البقرة: ۱۸۶].

و پیغه مبه ر عَلَيْهِ السَّلَامُ دبیزیت: ((إِنَّكُمْ تَدْعُونَ سَمِيعًا قَرِيبًا وَهُوَ مَعَكُمْ))^(۱) (وهو معكم: أي بعلمه). ئانکو: هندیکه هویینن دوعا ژ ئیکی دکهن گول هه وه هه یه و یی نیزیکی وه یه و ئه و یی دگهل هه وه دا ب زانینا خو (ئه وژی خودایی مه زنه)

(۱) [رواه مسلم].

پرسیارا ۳۹: ئه‌ری دروسته داخوازا دوعا کرنی ژ که سین ساخ
بکه تن؟

به‌رسف: به‌لی دروسته مروّف داخوازا دوعا کرنی ژ که سین ساخ
بکه ت نه بیّت مری، خودایی مه‌زن دگه‌ل پیغه‌مبه‌ری ﷺ خو
دئاخفیتن ل ده‌ما پیغه‌مبه‌ر ﷺ بی ساخ، خودایی مه‌زن دبیژیت:
﴿ **وَاسْتَغْفِرْ لِدَنبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ** - قیجا تو بزانه - ئه‌ی
موحه‌ممه‌د - کو ژ خودی پیغه‌تر چو خودا بیّن حه‌ق نینن، وتو
داخوازا ژبیرنا گونه‌هان بو خو، وبو می‌رین خودان باوهر وژنین
خودان باوهر بکه ﴾ [سورة محمد: ۱۹].

وفي الحديث الصحيح الذي رواه الترمذي: ((أَنَّ رَجُلًا ضَرِيرَ الْبَصَرِ
أَتَى النَّبِيَّ ﷺ، فَقَالَ: ادْعُ اللَّهَ أَنْ يُعَافِيَنِي...)). و دفه‌رمووده‌یه‌کا
دروست دا هاتییه‌ ئه‌وا ئیمامی ترمذی بومه‌ قه‌دگو‌هی‌زیت (کو
زه‌لامه‌کی نابینا (چاقین وی دکوره‌ بون) هاته‌ نک پیغه‌مبه‌ری ﷺ
و گوت ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودی ﷺ: دوعا بومن بکه ژ خودی کو
چاقین من بومن بزقرینیتن...))

پرسیارا ۴۰: ئەرئ واسطه‌یا پیغهمبهری ﷺ چیه؟

به‌رسف: واسطه‌یا پیغهمبهری ﷺ ئه‌وه دینی خودی بگه‌هینیتن و شه‌ریعتی خودی بۆ خه‌لکی دیاربکه‌تن، خودایی مه‌زن دبیژیت: ﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ - ئه‌ی پیغهمبهر تو وه‌حبیا خودی یا کو بو ته ژ نک خودایی ته‌هاتییه خواری بگه‌هینه﴾ [سورة المائدة: ۶۷].

و پیغهمبهر ﷺ دبیژیت: ((اللَّهُمَّ اشْهَدْ اللَّهُمَّ اشْهَدْ)) جواباً لقول الصحابة: ((دَشَّهُدُ أَنْتَ قَدْ بَلَغْتَ))^(۱) ئانکو: ل وی ده‌می سه‌حابیان گوته‌یه پیغهمبهری ﷺ ئه‌م شاه‌دین کو ته‌ دینی خودی یی گه‌هاندی، پیغهمبهری ﷺ گوته‌ یاره‌بی توژی شاه‌دبه‌ ل سه‌ر قی چه‌ندی.

(۱) [رواه مسلم]

پرسیارا ۴۱: ئهري ئهه داخوازا شه فاعه تا (مه هده را)

پيغه مبهري ﷺ ژ كي بكهين؟

به رسف: ئهه داخوازا شه فاعه تا پيغه مبهري ﷺ ژ خودي دكهين،

خودايي مهزن دبيژيت: ﴿ قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا - تو -ئه ي

موحه ممه د- بيژه فان بوتپه رييسان: مه هدهر هه مي بو خودي

يه ﴿ [سورة الزمر: ۴۴].

و پيغه مبهري ﷺ سه حابيهك فيركر كو بيژيت: ((اللَّهُمَّ شَفِّعْهُ

فِي))^(۱). ئانكو: ئه ي خودي تو پيغه مبهري ﷺ بو من بكهيه شافع.

و پيغه مبهري ﷺ دبيژيت: ((إِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِأُمَّتِي يَوْمَ

الْقِيَامَةِ، فَهِيَ نَائِلَةٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ مَاتٍ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ

شَيْئًا))^(۲) ئانكو: من دوعا خو يا هه لگرتي كو ئه ز شه فاعه تي بو

ئوممه تا خو بكه م روژا دوماهيي (قيامه تي) و دي وان كه سان

گريت ژ ئوممه تا من بين د مرن و چ شريك و هه قالان بو خودي

چينه كهن.

(۱) [حسن صحيح رواه الترمذي].

(۲) [رواه مسلم]

پرسیارا ۴۲: ئه‌ری داخوازا شه‌فاعة‌تی بکه‌ین ژ که‌سین ساخ؟

به‌رسف: داخوازا شه‌فاعة‌تی دی ژ که‌سین ساخ که‌ین بو کار و

بارین دونیایی، خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿مَنْ يَشْفَعْ شَفَعَةً حَسَنَةً

يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِّنْهَا﴾ - هه‌چییی

به‌رگه‌ریانی بکه‌ت دا یه‌ک خیره‌کی بکه‌ت ژ به‌ر مه‌هده‌را وی باره‌ک

بو ئه‌وی ژخیری دی هه‌بیت، وه‌چییی به‌رگه‌ریانی بکه‌ت دا

خرابی بگه‌ته‌یه‌کی دی باره‌ک ژ گونه‌هی دی بو ئه‌وی هه‌بیت ﴿

[سورة النساء: ۸۵]. (كفلاً مِّنْهَا: أي نصيب من وزرها).

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیزیت: ((اشْفَعُوا تُؤَجَّرُوا))^(۱) ئانکو: هوین

شه‌فاعة‌ت و واسطه‌ بو که‌سین دی تر بکه‌ن دکاروکریارین خیری

دا دی خودان خیر بن.

(۱) [البخاري و مسلم]

پرسیارا ۴۳: ئه‌ری دروسته ئه‌م ب زیده‌هی قه مه‌دح و
سالوخدانا پیغه‌مبه‌ری عَلَيْهِ السَّلَام بکه‌ین؟

به‌رسف: نه‌خیر نابیت زیده‌گافیی بکه‌ین د مه‌دح و وه‌سفرکرنا
پیغه‌مبه‌ری عَلَيْهِ السَّلَام دا، خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ
يُوحَىٰ إِلَىٰ آلِي أَنَّمَا إِلَهُ الْهُدَىٰ وَالْحَمْدُ لِمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ ۚ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ
بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۚ أَحَدًا ۝۱۱۰﴾ تو -ئه‌ی موحه‌مه‌د- بیژه قان بوتپه‌ریسان:
هه‌ما ئه‌ز ژی وه‌کی هه‌وه مروقه‌کم وه‌حی بو من ژ نک خودایی من
دئیت به‌لی خودایی هه‌وه خودایه‌کی ب تنی‌یه، قیجا هه‌چییی ژ
عه‌زبا خودایی خو بترست ودلی خو ببه‌ته خیرا وی ل رۆژا
دیدارا وی، بلا کاره‌کی چاک بو خودایی خو بکه‌ت کول دویف
شریعه‌تی وی بت، وچو شریکان د په‌رستننن دا بو ئه‌وی نه
دانت ﴿[سورة الکهف: ۱۱۰].

و پیغه‌مبه‌ر عَلَيْهِ السَّلَام دبیزیت: ((لَا تُظْرِنِي كَمَا أَظْرَتِ التَّصَارِي عَيْسَى
ابْن مَرْيَمَ، فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ))^(۱).

الإطراء: هو المبالغة في المدح. ئانکو: زیده‌گافیی نه‌که‌ن د مه‌دح
و وه‌سف کرنا من دا کا چاوا فه‌لان زیده‌گافی کر دمه‌رحه‌قا

(۱) [رواه البخاري]

وہ سفکرنا (عیسیٰ) یی کوری (مریم) ی دا، چونکی ہندیکہ ئہ زم ب
تنی ئہ ز عہ بدی خودی مہ، ہوین ژی بیژن عہ بدی خودی و
پیغہ مبهری عَلَيْهِ السَّلَامُ خودی.

۷- جیهادکرن و دوستایهتی و حوکم

پرسیارا ۴۴: ئه‌ری حوکمی جیهادکرنی چیه د ریکا خودی دا؟

به‌رسف: جیهادکرن د ریکا خودی دا واجبه ب مال و گیان و ئه‌زمانی، خودایی مه‌زن دبیژیت: ﴿أَنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾^(۴۱) هوین - گه‌لی خودان باوهران - گه‌نج وپیر ل خو‌شی و نه‌خو‌شییی بو جیهادا د ریکا خودی دا دمرکه‌فن، وهوین مالی خو د ریکا خودی دا خه‌رج بکه‌ن، و ب ده‌ستین خو شه‌ری بو بلندکرنا په‌یقا خودی بکه‌ن، ئه‌و دمرکه‌فتن و خه‌رج‌کرن ژ خو‌گرانکرنی و پاشقه‌لیدان و ده‌ستگرتنی چیتره، ئه‌گه‌ر هوین قه‌در و بهایی جیهادی ل نک خودی بزنانن پا دی وی بکه‌ن ﴿[سورة التوبة: ۴۱].

و يَبِغِهِ مَبْرَةً عَلَيْهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَبِيْزِيْت: ((جَاهِدُوا الْمُشْرِكِيْنَ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَالسِّنْتِكُمْ))^(۱). ئانكو: جيهادي دگهل موشركان بکهن ب مالى خۆ و جانى خۆ و ئەزمانى خۆ.

پرسیارا ٤٥: ئەرى دوستینی (الولاء) چیه؟

بەرسف: دوستینی دەیتە دانان ل سەر بنه مایی قیان و پشتە قانی کرن و سەرئێخستن، خودایی مەزن دبیژیت: ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ - و خودان باوهرین میڕ و خودان باوهرین ژن هندهک ژ وان پشتە قانیین هندهکانه﴾ [سورة التوبة: ۷۱].

و يَبِغِهِ مَبْرَةً عَلَيْهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَبِيْزِيْت: ((الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبَنِيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا))^(۲) ئانكو: نموونا خودان باوهری بو خودان باوهری وهکی ئاقاهیه کا چاوا هندهک هندهکی دگریت و موکم دکهتن.

(۱) [صحيح رواه أبو داود].

(۲) [رواه مسلم].

پرسیارا ٤٦: ئه‌ری دروسته دوستینی و پشته‌قانییا کافران
بکه‌ین و وان سه‌ری‌بخین؟

به‌رسف: نه‌خیر نا بیت ئەم دوستایه‌تی و پشته‌قانییا کافران
بکه‌ن یان وان سه‌ری‌بخین، خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ
فَإِنَّهُمْ مِنْهُمْ﴾ - و هه‌چیئی ژ هه‌وه وان بو‌خو بکه‌ته سه‌رکار ئەو دی ژ

وان بت، و حوکمی وی حوکمی وانە ﴿[سورة المائدة: ٥١].

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیزیت: ((أَلَا إِنَّ آلَ أَبِي - يَعْنِي فُلَانًا - لَيْسُوا لِي
بِأَوْلِيَاءَ...))^(١) ئانکو: ئه‌ری مانه‌ بنه‌مالا فلانی نه‌ دوستین و
پشته‌قانیین منن.

(١) [متفقٌ عليه].

پرسیارا ۴۷: ئه‌ری وه‌لی کی یه؟

به‌رسف: وه‌لی که سه‌کێ خودان بیروباوه‌رین دروست و ژ خودی ترسه فه‌رمانین خودی بجه دئینیت و خو ژ بی فه‌رمانیا خودی دده‌ته پاش، خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ (۱۲) الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ (۱۳) نئ هندی وه‌لیین خودینه چو ترس ژ عه‌زبا خودی ل ئاخره‌تی ل سه‌ر وان نینه، وئه‌و ب خه‌م ناکه‌ئن ل سه‌ر وی بارا د دنیا یی دا نه‌گه‌هشتییه وان. و ژ سالو‌خه‌تین قان وه‌لییان ئه‌وه وان باوه‌ری ب خودی ئینایه ودویکه‌فتنا پیغه‌مبه‌ری وی کرییه د وی تشتی دا یی ئه‌و پی ژ نک خودی هاتی، ووان ته‌قوا خودی دکر وه‌رمانین وی ب جه دئینان ﴿[سورة یونس: ۶۲-۶۳]. و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیزیت: ((إِنَّمَا وَلِيُّ اللَّهِ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ)) (۱) ئانکو: هندیکه وه‌لیی منه خودایی مه‌زنه و چاکین خودان باوه‌ران.

(۱) [صحیح رواه أحمد].

پرسیارا ۴۸: موسلمان دئ حوکمی خو ب چ تشتی کهن؟

به‌رسف: موسلمان دئ حوکمی خو ب قورئان و فہرمودہ بیین

پیغہ مبهری بیین دروست کهن، خودایئ مہزن دبیژیت: ﴿وَأَنِ احْكُم

بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ - و تو - ئە ی مہ حہ مہد - ب ئە وئ یا خودئ د

قورئانی دا ئینایہ خواری حوکمی د ناقبہرا جوہییان دا بکہ ﴿

[سورة المائدة: ۴۹].

و پیغہ مبهر ﷺ دبیژیت: ((عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ

عِبَادِكَ))^(۱) ئانکو: ئە ی خودایئ تشتین بہرزه و ئاشکہرا تو ب تنئ

حوکمی د ناقبہرا بہ نیین خودا دکہ ی.

(۱) [رواه مسلم].

۸- کارکن ب قورئان و سوننه تی

پرسیارا ۴۹: ئه ری بوچی خودی قورئان هنارتیه؟

به رسف: خودی قورئان یا هنارتی دا کاری پی بکن، خودایی

مه زن دبیزیت: ﴿اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ

قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿۳﴾ هوین - گه لی مروئان - دویکه فتنا وی بکن یا

ژ نک خودایی هه وه هه بو هه وه هاتی ژ کیتاب و سوننه تی

ویگییری بی ب فه رمانین وی بکن، وژیلی خودی هوین

دویکه فتنا چو دوست و سه رکاری وه کی شه یتان و ریبه ر وزانایان

نه کهن. هوین کیمه کی بیرا خو لی دئینه هه، ووجی بو خو

ژی دگرن، و ل حه قییبی دزقینه هه ﴿[سورة الأعراف: ۳].

و پیغه مبه ر ﷺ دبیزیت: ((اقْرَأُوا الْقُرْآنَ، وَاعْمَلُوا بِهِ، وَلَا تَاْكُلُوا

بِهِ))^(۱) ئانکو: قورئانی بخوینن و کار پی بکن و هوین ب قورئانی

نه خون. (ئانکو ئه وه کو هوین قورئانی نه کهنه ریکه ک ب خو مالی

وملکیه تی کومقه بکن)

(۱) [صحيح رواه أحمد]

پرسیارا ۵۰: ئه‌ری حوکمی کارکن ب فه‌رمووده‌یین دروست
(الصحيح) چیه؟

به‌رسف: کارکن ب فه‌رمووده‌یین دروست واجبه، ژ به‌ر گوتنا
خودی: ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ
اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾ و مالی پیغه‌مبه‌ر بده‌ته هه‌وه، یان بو هه‌وه
بدانت هوین وی وه‌ربگرن، ویی وی هوین ژ وه‌رگرتنا وی داینه
پاش هوین خو ژئی بده‌نه پاش، وهوین ته‌قوا خودی بکه‌ن
وی‌گی‌رییی ب فه‌رمانا وی بکه‌ن. هندی خودی یه یی عه‌زاب
دژاره بو ئه‌وی یی بی ئه‌مریبا وی بکه‌ت. وئه‌ف ئایه‌ته بناخه‌یه
بو هندی کو دقیت کار ب سوننه‌تی بیته کرن ﴿[سورة الحشر: ۷].
و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبی‌زیت: ((عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ
الْمُهَدِيِّينَ، تَمَسَّكُوا بِهَا...))^(۱) ئانکو: هوین خو‌راگرن ل سه‌ر
سوننه‌تا من و سوننه‌تا جی‌گریین من ژ باش و قه‌نجان ئه‌ویین ل
سه‌ر ری‌کا هیدایه‌تی هوین باش بگرن...

(۱) [صحيح رواه أحمد].

پرسیارا ۵۱: ئه‌ری ئه‌م دشیین به‌س ل دویف قورئانی بچین
و خوژ فه‌رمووده‌یان بی بار بکه‌ین؟

به‌رسف: نه‌خیر ئه‌م نه‌شیین فه‌رمووده‌یان لپشت گوه‌ بیخین و
به‌س قورئانی وه‌لبگرین، خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ
الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ - و مه‌ قورئان بو ته‌ -ئه‌ی
موحه‌مه‌د- ئینا خواری، دا تو رامانین وی یین نه‌ ئاشکه‌را بو
مرؤقان دیار بکه‌ی﴾ [سورة النحل: ۴۴].

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیزیت: ((أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْقُرْآنَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ...))^(۱)
ئانکو: ده‌شیاربن ب ته‌ئکید قورئان بومن هاتییه‌ خار و وه‌کی وی
دگه‌ل دا ئانکو (فه‌رمووده‌)نه‌.

(۱) [صحیح رواه أبو داود وغيره].

پرسیارا ۵۲: ئهري ئهه دئ گوتنا كه سه كي ل پيشيا گوتنا
خودي و پيغه مبهري ﷺ ئيخين؟

به رسف: نه خير ئهه گوتنا چ كه سان ل پيشيا گوتنا خودي و
پيغه مبهري وي نائيخين ژ بهر گووتنا خودايي مه زن: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
ءَامَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ﴾ - ئهه ئهه وين باوهري ب خودي
وييغه مبهري وي ئيناي هوين ژبلي ئهه مري خودي و پيغه مبهري
وي تشته كي دي د ديني خو دا دهرنه ئيخن وبو خو دروست
نه كه ن دا هوين نه بنه بيدعه چي ﴿[سورة الحجرات: ۱].

و پيغه مبهري ﷺ دبيژيت: ((لا طاعة لمخلوق في معصية الخالق))^(۱).
ئانكو: نابيت گوهدانا هيچ كه سه كي بهيته كرن دبي فرمانيا
خودي دا.

و گوتنا كوري عه عباسي: (دترسم بهر ژ عه سمانا ل هه وه ببارن
ئهه دبيژمه هه وه: پيغه مبهري خودي دبيژيت، و هوين دبيژن ئهه بو
به كر و عومه ر هو دبيژن!!)

(۱) [صحيح رواه الطبراني].

پرسیارا ۵۳: ئەم دى چ كەين ئەگەر ئەم ب ئختىلاف چوين؟

بەرسف: ل وى دەمى ئەم دى ل پەرتوكا خودى و سوننەتا

دروست زقرين، خودايى مەزن دىبىزىت: ﴿فَإِنْ نَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى

اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾

ئەگەر ھوین د ناڤبەرا خو دا ل سەر تىشتەكى ب ھەڤرىكى چوون،

ھوین ھوكمى وى تىشتى بو كىتابا خودى و سوننەتا پىغەمبەرى

وى موھەممەدى سلاق لى بن بزقرينن، ئەگەر ھەوھ ب دروستى

باوھرى ب خودى وروژا ھىبى ھەبىت. ئەف زقراندنا بو كىتاب

وسوننەتى بو ھەوھ ژ ھەڤرىكى وژىكفەبوونى چىترە،

ودوماھىيا وى باشتەرە ﴿[سورة النساء: ۵۹].

و پىغەمبەر ﷺ دىبىزىت: ((عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَ سُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ

الْمُهْدِيِّينَ، تَمَسَّكُوا بِهَا...))^(۱) ئانكو: ھوین خو راگرن ل سەر

سوننەتا من و سوننەتا جىگرىن من ژ باش و قەنجوان ئەوین ل

سەر رىكا ھىدايەتى ھوین باش بگرن...

(۱) [صحيح رواه أحمد].

پرسیارا ۵۵: ئه‌ری دئی چه‌وا چه‌زژ خودئی و پیغه‌مبه‌ری
کهی؟

به‌رسف: چه‌زژ وان بکه ب گوه‌دانا وانا و فه‌مانین وان بجه‌بینه،
خودایی مه‌زن دبیزیت: ﴿ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۱﴾ تو -ئه‌ی موحه‌مه‌د- بیزه:
ئه‌گه‌ر راسته‌ه‌وه خودئی دقیت هوین دویکه‌فتنا من بکه‌ن
و‌ه‌شارتی و‌ئاشکه‌را باوه‌رییی ب من بینن، خودئی ژی دئی هوین
قین، و‌گونه‌هین هه‌وه دئی ژی به‌ت، چونکی خودئی گونه‌ه‌ ژیبیری
گونه‌هین به‌نییین خو‌یه، ب وان یی دل‌و‌فانکاره ﴿ [سورة آل عمران:
۳۱].

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیزیت: ((لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ
مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ))^(۱) ئانکو: که‌سه‌ک ژ هه‌وه نابیته
خودان ئیمان و‌باوه‌ری یا وی تمام نابیت هه‌تا ئه‌ز خوشتقی تر
نه‌بم ژ دایک و باب و عه‌یالین وی و خه‌لکی هه‌میی ل ده‌ف وی.

(۱) [متفق علیه].

پرسیارا ۵۶: ئه‌ری ئه‌م دی کار و کریاران هیلین و خو هیلینه
ب هیقییا قه‌ده‌ری قه‌؟

به‌رسف: نه‌خیر کاروکریاران ناهیلین، خودایی مه‌زن دبیزیت:

﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ۝۵ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ۝۶ فَسَنِيَرُهُ لِّلْسَرَىٰ ۝۷ ﴾ قیجا

هه‌چیئی مالی خو خه‌رج کر بت و ته‌قوا خودی د وی چه‌ندی دا
کر بت، و باوه‌ری ب حسییی و جزادانا ل سه‌ر کریاران ئینا بت، ئه‌م
دی به‌ری وی ده‌ینه ئه‌گه‌رین خیری و چاکییی و کاری وی ل
به‌ر ب سانا‌هی که‌ین ﴿ [سورة اللیل: ۵ - ۷].

و پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیزیت: ((اعْمَلُوا فَلَئِنْ مُيسَّرَ لِمَا خُلِقَ لَهُ))^(۱)
ئانکو: هوین کار بکه‌ن چونکی هه‌ر که‌سه‌کی یا ل سه‌ر سفقه‌ بو وی
تشتی بو هاتییه‌ دروستکرن.

(۱) [رواه البخاري و مسلم].

۹ - سونھت و بیدعہ

پرسیارا ۵۷: ئهردی د دینیدا بیدعا باش (بدعة حسنة) ههیه؟

بهرسف: نه خیر دینیدا بیدعا باش نینیه ژ بهر گوتنا خودی:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

دِينًا - ئانکو: ئه فرۆکه ب تمامکرنا شریعه تی و ب سهرکه فتنی من

دینی هه وه دینی ئیسلامی بو هه وه بیك ئینا، ومن قه نجییا خو

ل سهر هه وه ته مام کر ب ده ریخستنا هه وه ژ تارییین جاهلیه تی

بو روناهییا ئیسلامی، وئه ز رازی بووم ئیسلام بو هه وه ببه دین

قیجا هوین پیگیرییی پی بکه ن، و خو ژئی قه ده ر نه که ن ﴿ [سورة

المائدة: ۳].

و پیغه مبه ر ﷺ دبیزیت: ((كُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي

التَّارِخِ))^(۱) ئانکو: هه می بیدعه سهرداچونه، و هه ر سهرداچونه کا

هه بیت یا دئاگریدا.

(۱) [صحيح رواه النسائي وغيره].

پرسیارا ۵۸: ئه‌ری بیدعه د دینی دا چیه؟

به‌رسف: بیدعه د دینیدا ئه‌وه کو زیده‌هیه‌کی یان کیماسیه‌کی بیخیه د دینیدا خودایی مه‌زن نه‌رینیا موشرکا کر ل سهر بیدعا وان کری وشرك کری: ﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ﴾ - ئانکو: یان ئه‌ری ما ئان بوتپه‌ریسان د شرک وسه‌رداچونا خو دا هنده‌ک هه‌فیشک هه‌نه‌ئه و تشتی خودی ده‌ستویری پی نه‌دای ژ دینی وشرکی بو وان دانایه؟ ﴿[سورة الشوری: ۲۱].

و پیغه‌مبهر ﷺ د بیژیت: ((مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ))^(۱) (رد: غَيْرُ مَقْبُولٍ). ئانکو: هه‌رکه‌سه‌کی تشته‌کی (کریار یان بیروباوهر بیت) ل قی دینی مه‌ دا زیده‌بکه‌تن و مه‌ ئه‌ و تشت نه‌ گۆتبیته‌ دی ئه‌ و تشت بو وی زقریت و ژئی ناهیتته‌ قه‌بویلکرن.

(۱) [متفقٌ علیه].

پرسیارا ۵۹: ئه‌ری دئیسلامی دا سوننه‌ته‌کا چاک هه‌یه؟

به‌رسف: به‌لی دئیسلامی دا سوننه‌تا چاک یا هه‌ی، پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیژیت: ((مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً، فَلَهُ أَجْرُهَا، وَأَجْرُ مَنْ عَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ، مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجُورِهِمْ شَيْءٌ...))^(۱) ئانکو: هه‌رکه‌سه‌کی دئیسلامی دا سوننه‌ته‌کا (شوله‌ک) باش ساخ بکه‌ته‌فه ئه‌و دی خیری وه‌لگریت و هه‌رکه‌سه‌کی ل دویف وی دا وی کاری بیکه‌ت هه‌تا رۆژا قیامه‌تی بیی کو خیرا ئیک ژوان کیم بییت.

پرسیارا ۶۰: که‌نگی دی موسلمان ب سه‌رکه‌فن؟

به‌رسف: دی موسلمان ب سه‌ر که‌فن ئه‌گه‌ر ل په‌رتوکا خودایی خۆ زفرین، و سوننه‌تا پیغه‌مبه‌ری خۆ ﷺ و پابوون ب به‌لاقرنا ته‌وحدی، و خۆ هشیار کر ژ شرکی ب هه‌می جورانقه، و خۆ ئاماده‌کر بو دژمنین خۆ به‌هه‌می هیز و شیانیین خوڤه هندی بشین، خودی مه‌ زن دبیژیت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن نَّصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُؤْتِكُمْ أَفْدًا مَكْرُومًا﴾^(۱) ئه‌ی ئه‌وین باوه‌ری ب خودی ئینای ودویکه‌فتنا

(۱)

پیغمبره ری کری، ئەگەر هوین ب کرنا جیهادی و ب کارئینانا
 قورئانی دینی خودی ب سهربیخن خودی دی ههوه ب سهر
 نه یاران ئیخت، ودی بیبیین ههوه موکم کهت ﴿ [سورة محمد: ۷].

وههروه سا دبیزیت: ﴿ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 لِيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ
 دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلِيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ
 بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٥﴾ خودی سۆز ب

سهرکه فتنی دایه وان یین باوهری ئینای ژ ههوه وچاکی کرین، کو
 ئەو ب جیگری دی وان ل ئهردی بوتپه ریسان دانت، ودی وان ل
 ویری کهته خهلیفه وجیگر، وهکی وی د گهل پيشییین وان ژ
 خودان باوهران کری، وکو ئەو دینی وان یی ئەو بو وان پی رازی
 بووی - کو ئیسلامه - دی بنهجه و زال کهت، وپشتی ترسی ئەو دی
 حالئ وان گوهورت وکهته تهناهی، ئەگەر وان په رستنا خودی ب
 تنی کر، و ل سهر گوهدانا ئەمری وی مان، وچو شریک بو ئەوی
 چی نه کرن، وهه چییی پشتی شی جیگری وتهناهی وزالبوون
 ودهسه لاتئ کافر ببت، وقهنجییین خودی بقه شیرت، ئەو
 ئەون یین ژ بن ئەمری خودی دهرکه فتنین ﴿ [سورة النور: ۵۵].

۱۰- دوعایه‌کا به‌رسقداپی

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ((مَا أَصَابَ أَحَدًا قَطُّ هَمٌّ وَلَا حَزَنٌ فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ نَاصِيَتِي بِيَدِكَ مَا ضِيقٌ فِي حُكْمِكَ عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي، وَنُورَ صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي، وَذَهَابَ هَمِّي - إِلَّا أَذْهَبَ اللَّهُ هَمَّهُ وَحُزْنَتهُ وَأَبْدَلَهُ مَكَانَهُ فَرَجًا))^(۱) ئانكو: نینه كه سه‌کی خه مه‌ک یان کوفانه‌ک بگریت و ئه‌و بیژی‌ت: ئه‌ی خودایی من ئه‌ز عه‌بدی ته‌مه‌ و کوری زه‌لامه‌کی مه‌ کوعه‌بدی ته‌یه‌ و کوری ژنه‌کی مه‌ کوعه‌بدا ته‌یه‌، ئه‌نیا من یا دده‌ستی ته‌دایه‌، حوکمی ته‌ ل سه‌رمن چه‌سپانديه‌، وفه‌رمان و بریارا ته‌ ل سه‌ر من ب دادپه‌روه‌رانه‌یه‌، دوعا ژ ته‌ دکه‌م ب هه‌ر ناقه‌کی کو ناخی ته‌ بیت وته‌ ل خو پی ناقربیت، یان ته‌ ئیک ژ چی‌کریین خو فی‌کربیت، یان ته‌ دپه‌رتوکی‌ن خودا ئینابیته‌ خار، یان ته‌ هلگرت بیت ل ده‌ف خو دزانستی غه‌یبی دا، تو قورئانی بکه‌یه

(۱) [صحیح رواه أحمد].

بھارا دلّی من و پوٰناھییا سینگی من وهه لگرتنا کوٲانا من و برنا
خه ما من.

ئیلا خودی خه م و کوٲانا وی دی به تن و دی بو گوهریت بو دل
فره هیی و خوشیی.

والحمد لله رب العالمین

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد

وعلی آله وصحبه أجمعین

ناقہ پروک^(۱)

پیشہ کیا نفیسہ ری..... ۴

۱- حقّ خودیٰ تہ عاللا ل سہر بہ نیان (عہدان) ۵

پرسیارا ۱: بوچی خودیٰ تہ عاللا تہم ئافراندینہ (چیکرینہ)؟ ۵

پرسیارا ۲: پەرستن (عیبادت) چییہ؟ ۶

پرسیارا ۳: دی چہ وا خودیٰ پەرئسین؟ ۷

پرسیارا ۴: ئہرئ تہم پەرستنا خودیٰ دکہین ژ ترسا سزادانی و تہماعیا

خہ لاتکرنئ؟ ۸

پرسیارا ۵: ئہرئ قہنجی (الإحسان) دپہرستنئ دا چییہ؟ ۹

۲- جورئ تہ ووحیدیٰ و مفاہین وی..... ۱۰

پرسیارا ۶: بوچی خودیٰ پیغہ مہر ہنارتینہ؟ ۱۰

پرسیارا ۷: ئہرئ تہ ووحیدا خوداینییئ (توحید الربوبیة) چییہ؟ ۱۱

پرسیارا ۸: ئہرئ تہ ووحیدا پەرستنئ (توحید الألوهیة) چییہ؟ ۱۲

(۱) تیبینی: تۆ دشیی ہەر پرسیارہک ژفان کلک بکہ ی ئیکسەر دی چییہ دناف وی

لاپہرئ پرسیار لی.

- پرسیارا ۹: ئه‌رى ته‌وحيدا ناف و سالوخه‌تا (التوحيد الأسماء والصفات)
چيهه؟ ۱۳
- پرسیارا ۱۰: خودی ل کيفه‌يه؟ ۱۵
- پرسیارا ۱۱: ئه‌رى خودی دگه‌ل مه‌ دايه؟ ۱۶
- پرسیارا ۱۲: ئه‌رى يه‌کتاپه‌رستنى (التوحيد) چ مفاین خۆ هه‌يه؟ ۱۷
- ۳- مه‌رجين وه‌رگرتن و قه‌بويل بوونا کار و کريياران ۱۸
- پرسیارا ۱۳: ئه‌رى مه‌رجين وه‌رگرتن وقه‌بويلکرنا کاروکرياران چنه؟ ۱۸
- ۴- شرکا مه‌زن ۲۰
- پرسیارا ۱۴: مه‌زترين گوننه‌ه ل ده‌ف خودای مه‌زن کيزکه؟ ۲۰
- پرسیارا ۱۵: ئه‌رى شرکا مه‌زتر چيهه؟ ۲۱
- پرسیارا ۱۶: ئه‌رى شرک دنافا فى ئوممه‌تى دا هه‌يه؟ ۲۲
- پرسیارا ۱۷: ئه‌رى حوکمى دوعاکرن ژ مريان يان مروّقين نه‌دحازر
چيهه؟ ۲۳
- پرسیارا ۱۸: ئه‌رى دوعاکرن په‌رستنه (عياده‌ته)؟ ۲۴
- پرسیارا ۱۹: ئه‌رى مريان ئاگه‌ه ژ دوعايان هه‌يه؟ ۲۵
- پرسیارا ۲۰: ئه‌رى ئەم هه‌وار بکه‌ينه مريان يان ئەو که‌سين نه‌ديار و
دوير ژمه‌؟ ۲۵

پرسیارا ۲۱: ئەرئ دروسته ئەم داخوازا ھاریکاریئ ژ بلی خودئ بکهین؟
۲۷.....

پرسیارا ۲۲: ئەرئ ئەم داخوازا ھاریکاریئ ژ کهسین ساخ بکهین؟ ۲۸..

پرسیارا ۲۳: ئەرئ نەزرکرن بۆ غەیری خودایئ مەزن دروسته؟ ۲۹.....

پرسیارا ۲۴: ئەرئ سەرپرینا گیانەوھەران (سەرژیکرن) بۆ غەیری خودئ
دروسته؟ ۳۰.....

پرسیارا ۲۵: ئەرئ ئەم طهوافئ بکهین ل دور قەبران ب مەرھما وی
چەندئ کو ئەف طهوافه دئ مە نئیزیکی خودایئ مەزن کەتن؟ ۳۱.....

پرسیارا ۲۶: ئەرئ حوکمئ سحرئ چییە؟ ۳۲.....

پرسیارا ۲۷: ئەرئ ئەم باوھریئ ب فالقەکەران و ئەو کەسین دبیژن ئەم
غەیبئ دزانین بینین؟ ۳۳.....

پرسیارا ۲۸: ئەرئ کەسەک غەیبئ دزانیت؟ ۳۴.....

پرسیارا ۲۹: ئەرئ ئەم دەزی و بەنکا و حەلەقان بکهینە بەرخو بۆ
مەبەستا ساخی وسلامهتیئ؟ ۳۵.....

پرسیارا ۳۰: ئەرئ ئەم چاقک (مورکان) یان (الودعە) ئەو بەرە یئ ژ
بەحرئ دئینن و دکەنە بەرخو یان دەھلاویسن ژ بۆ مەرھما ھندئ کو ژ
چاقان بەیئە پاراستن، ویین وەکی وان بکاریینین؟ ۳۶.....

پرسیارا ۳۱: ئەرئ حوکمئ وی چەندئ چییە مرؤف یاساین پئچەوانەھی
ئیسلامئ بکاریینیت؟ ۳۷.....

پرسیارا ۳۲: ئەرئ ئەم دئ چاوان بهرسفا پرسیارا شهیطانی دهین کو
بیژیت کئ خودئ چئکریه؟ ۳۸

پرسیارا ۳۳: ئەرئ زهره و زیانا شرکا مهزنتر چیه؟ ۳۹

پرسیارا ۳۴: ئەرئ کاروکریارین چاک و صالح مفای ل مروقی دکهن
دگهل شرکئ؟ ۴۰

۵- شرکا بچویکتر ۴۱

پرسیارا ۳۵: ئەرئ شرکا بچویکتر چیه؟ ۴۱

پرسیارا ۳۶: ئەرئ دروسته سویند خوارن نه ب خودئ تهعالا بیتن؟ ۴۲

۶- تهوهسسول (خۆ نئزیککرن) و داخوازرکنا مهدهرئ (شهفاعهتئ) ۴۴

پرسیارا ۳۷: ئەرئ ب چ تهوهسسولئ بکهین بو نک خودئ؟ ۴۴

پرسیارا ۳۸: ئەرئ دوعاگرئ پئتدقی ب واسطهیهکی ههیه ژ مروقان؟
..... ۴۷

پرسیارا ۳۹: ئەرئ دروسته داخوازا دوعاگرئ ژ کهسین ساخ بکهتن؟
..... ۴۸

پرسیارا ۴۰: ئەرئ واسطهیا پیغهمبهری ﷺ چیه؟ ۴۹

پرسیارا ۴۱: ئەرئ ئەم داخوازا شهفاعهتا (مهدهرا) پیغهمبهری ﷺ ژ
کئ بکهین؟ ۵۰

پرسیارا ۴۲: ئەرئ داخوازا شهفاعهتئ بکهین ژ کهسین ساخ؟ ۵۱

- پرسیارا ۴۳: ئه‌ری دروسته ئه‌م ب زیده‌هی فه مه‌دح و سالوخدانا
 پیغه‌مبه‌ری ﷺ بکه‌ین؟ ۵۲
- ۷- جیهادکرن و دوستایه‌تی و حوکم ۵۴
- پرسیارا ۴۴: ئه‌ری حوکمی جیهادکرنی چییه دریکا خودی دا؟ ۵۴
- پرسیارا ۴۵: ئه‌ری دوستینی (الولاء) چییه؟ ۵۵
- پرسیارا ۴۶: ئه‌ری دروسته دوستینی و پشته‌فانیا کافران بکه‌ین و وان
 سه‌ربییخین؟ ۵۶
- پرسیارا ۴۷: ئه‌ری وه‌لی کی یه؟ ۵۷
- پرسیارا ۴۸: موسلمان دی حوکمی خو ب چ تشتی که‌ن؟ ۵۸
- ۸- کارکرن ب قورئان و سوننه‌تی ۵۹
- پرسیارا ۴۹: ئه‌ری بوچی خودی قورئان هنارتیه؟ ۵۹
- پرسیارا ۵۰: ئه‌ری حوکمی کارکرن ب فه‌رمووده‌یین دروست (الص‌حیح)
 چییه؟ ۶۰
- پرسیارا ۵۱: ئه‌ری ئه‌م دشیین به‌س ل دویف قورئانی بچین و خو ژ
 فه‌رمووده‌یان بی بار بکه‌ین؟ ۶۱
- پرسیارا ۵۲: ئه‌ری ئه‌م دی گوتنا که‌سه‌کی ل پیشیا گوتنا خودی و
 پیغه‌مبه‌ری ﷺ ئیخین؟ ۶۲
- پرسیارا ۵۳: ئه‌م دی چ که‌ین نه‌گه‌ر ئه‌م ب ئختیلاف چوین؟ ۶۳

- پرسیارا ۵۵: ئه‌ری دئی چه‌وا چه‌زۆ خودئی و پیغهمبه‌ری که‌ی؟ ۶۴
- پرسیارا ۵۶: ئه‌ری ئه‌م دئی کار و کریاران هیلین و خو هیلینه ب هیقییا
قه‌ده‌ری قه‌؟ ۶۵
- ۹ - سوننه‌ت و بیدعه ۶۶
- پرسیارا ۵۷: ئه‌ردئی د دینیدا بیدعا باش (بدعة حسنة) هه‌یه؟ ۶۶
- پرسیارا ۵۸: ئه‌ری بیدعه د دینی دا چیه‌؟ ۶۷
- پرسیارا ۵۹: ئه‌ری دئیسلامن دا سوننه‌ته‌کا چاک هه‌یه؟ ۶۸
- پرسیارا ۶۰: که‌نگی دئی موسلمان ب سه‌رکه‌فن؟ ۶۸
- ۱۰ - دو‌عایه‌کا به‌رسق‌دایی ۷۰

مزگفت
www.mzgaft.com

